

LIETUVOS STUDENTŲ SĄJUNGA

LITHUANIAN NATIONAL UNION OF STUDENTS

LR Krašto apsaugos ministerijai

2023-09-06 Nr. SR-31/23

Kopija:

LR Švietimo, mokslo ir sporto ministerijai

LR Prezidentūros kanceliarijai

LR Vyriausybei

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS KARO PRIEVOLĖS ĮSTATYMO NR. I-1593 PAKEITIMO ĮSTATYMO

Lietuvos studentų sąjunga (toliau – LSS), būdama vienintele nacionaliniu lygmeniu studentų interesams atstovaujančia organizacija, kreipiasi į LR Krašto apsaugos ministeriją (toliau – KAM) bei kitas institucijas dėl parengto Karo prievolės įstatymo projekto (toliau – projektas), siekdama išsakyti studentijos nuogaštavimus.

LSS nuo tada, kada buvo paskelbta mintis keisti šaukimo sistemą, išimant studentus iš išimtinių grupių, aktyviai pasisakė, jog studijų procesas turi būti kiek įmanoma vientisesnis¹. Prievolės atlikimas lanksčiomis sąlygomis turi būti vienas iš prioritetų, tačiau tai negali būti daroma studijų sąskaita. LSS kaip ir kitos jaunimo organizacijos nuo pat naujienų apie permainas paskelbimo aktyviai komunikavo apie nevyriausybinių sektoriaus įtraukimą į projekto rengimą bei derinimą, tačiau per tą laiką viso labo buvo du susitikimai su KAM, kuriuose dalyvavo jaunimo atstovai.

Siekiant tikslingo ir sistemingo pokyčio piliečių, pasirengusių ginti valstybę, rengime, turi būti atsižvelgiama į suinteresuotų šalių pastabas ir turi būti siekiamas konsensusas. Labai gaila, kad šiandien dienai to nematome ir kartojamoms tos pačios klaidos, kurios buvo daromos ir 2020 metais, kada taip pat buvo priiminėjami sprendimai be suinteresuotų

¹ http://www.lss.lt/sauktiniu-sistemas-spragos-negali-buti-kompensuojamos-sujaukiant-studiju-procesa/?fbclid=IwAR1wkKvoJbI7FiKnynXnfZlVLehekP7cMy0n0Szk0IFDixb_me0g6GXZa4M

LIETUVOS STUDENTŲ SĄJUNGA

LITHUANIAN NATIONAL UNION OF STUDENTS

šalių.²LSS kategoriškai prieštarauja dabartinei projekto redakcijai, kada studentai yra išbraukiami iš išimčių sąrašo. Sąjunga jau anksčiau išsakydama pastabas pabrėžė jau dabar egzistuojantį didelį studijų krūvį studentams, kada turint vidutinį semestro kreditų kiekį (30), studentui susidaro 810 valandų darbinis krūvis³, kas išdalinus per savaitę gaunasi apie 40 valandų, kurias turi skirti studijoms. Jau esant tokiam krūviui, studentas studijuoja „pilnu etatu“. Taip pat, remiantis LSS vykdytu tyrimu, kas antras studentas studijų metu dirba, o kas ketvirtas dirba tam, kad galėtų studijuoti⁴. Remiantis EUROSTUDENT VII bangos tyrimu⁵, studentai vidutiniškai per savaitę taip pat skiria maždaug 14 valandų darbui, kas taip pat prisideda prie studentų krūvio. Matant tokią situaciją, kyla klausimas, ar tikrai kiekvienas studentas gali skirti dar papildomą laiką atlikti karo prievolę savaitgaliais, ar vasaros metu, kada tuo pačiu metu turi rūpintis savo studijomis bei pragyvenimu. Studijų kokybė šiandien dienai jau ir taip nukenčia dėl nemažos dalies studentų negalėjimo koncentruotis tik į studijų procesą, todėl kyla pagrįstas klausimas, ar studentai nepatirs daugiau neigiamų pasekmių į darbotvarkę įtraukdami dar vieną nemažai laiko reikalaujančią atsakomybę. Tuo pačiu metu kyla klausimų ir dėl studentų psichosocialinės gerovės, kada esant tokiam dideliame krūviui studentas gali susidurti su psichologinėmis problemomis, kai nėra laiko atsitraukti nuo pašalinių veiklų ir skirti laiką sau.

Siūlomas variantas pasiimti akademinės atostogos studentams ir atlikti karo prievolę. Akademinės atostogos taip pat sukuria barjerų, kada studentas turės pertraukti savo studijų procesą ir persiorientuoti į visiškai kitokią sferą, o po 6 ar 9 mėnesių vėl sugrįžti į savo studijas. Esant atvejams, kada studentai atlikinėtu 6 mėnesių tarnybą, kyla klausimas, ar tikrai visi studentai sugrįš į studijas esant dar pusmečio pertraukai. Tuo pačiu metu, kyla klausimas kas nutiks su studijų finansavimu, kada studentas nedalyvaus akademinis

² <http://www.lss.lt/wp-content/uploads/2020/01/D%C4%97I-AM-student%C5%B3-%C5%A1aukimo-%C4%AF-privalom%C4%85j%C4%85-karo-tarnyb%C4%85.pdf>

³ <https://education.ec.europa.eu/education-levels/higher-education/inclusive-and-connected-higher-education/european-credit-transfer-and-accumulation-system#:~:text=60%20ECTS%20credits%20are%20the,includes%2090%2D120%20ECTS%20credits.>

⁴ <http://www.lss.lt/wp-content/uploads/2021/05/Darbo-ir-studiju-tyrimo-analize.pdf>

⁵ https://www.eurostudent.eu/download_files/documents/EUROSTUDENT_VII_Synopsis_of_Indicators.pdf

LIETUVOS STUDENTŲ SĄJUNGA

LITHUANIAN NATIONAL UNION OF STUDENTS

metus studijų procese. Taip pat, pagal Mokslo ir studijų įstatymą⁶, studentas akademinį atostogų gali išeiti du kartus per studijų laikotarpį – vieną kartą dėl asmeninių priežasčių, o antrą dėl ligos, gydytojui rekomendavus ir kita. Susistabdant studijas dėl privalomosios karo tarnybos atimtą galimybę studentams dėl asmeninių priežasčių turėti pertrauką studijų procese, kurios dažnu atveju naudojamos pasivyti studijas ar taisyti pažymius.

Projekte taip pat atsiranda naujos tarnybos rūšys kaip specialistų, kurių trūksta krašto apsaugos sistemai, tarnyba po studijų. Dabartinis siūlomas modelis kelia daugiau klausimų nei atsakymų, kadangi projekte nėra aišku, kokios studijų kryptys būtų prioritetinės, kokiu būdu būtų atrenkami specialistai 3 mėnesių kursui, kada jie gautų kvietimą atvykti atlikti prievolės. Atsižvelgiant į tai, jog šaukimas būtų pabaigus studijas, kyla nuogąstavimų dėl specialistų karjeros planavimo, tolimesnių studijų vykdymo kitoje pakopoje.

Sąjunga supranta pilietiškumo svarbą, ypač atsižvelgiant į dabartinę situaciją, tačiau pabrėžia, jog siekiant sustiprinti vieną sistemą, tai negali būti daroma kitos sąskaita. Aukštasis mokslas turi būti vientisas, o studentai privalo turėti galimybę rinktis, kokios veikos yra atliekamos šalia studijų proceso. LSS dar anksčiau dalinosi siūlymais, kokiais būdais būtų galima ugdyti pilietiškumą ir skatinti įsitraukimą į privalomąją pradinę karo tarnybą:

- LSS pasisako už visuotinį šaukimą iškart po mokyklos, tokiu būdu turint aiškią stotelę jaunam žmogui prieš priimant tolimesnius gyvenimo sprendimus;
- Siūlome rasti galimybes integruoti tam tikrus su karyba susijusius modulius į jau egzistuojantį studijų procesą arba teikti laisvai pasirenkamus studijų dalykus, siekiant ugdyti kompetencijas, reikalingas krašto apsaugos sistemai;
- Skatiname atkreipti dėmesį į galimybes studentams, kurių specialybių trūksta krašto apsaugos sistemai, siūlyti praktikos vietas, kad galėtų gauti reikiamus įgūdžius dar studijuojant, netrikdant studijų proceso ir ateities perspektyvų;
- Apsvarstyti Lietuvos šaulių sąjungos teikiamus kursus kaip alternatyvą, siekiant pritraukti daugiau savanorių į krašto apsaugos sistemą.

⁶ <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/TAIS.343430/asr>

Originalas nebus siunčiamas

LIETUVOS STUDENTŲ SĄJUNGA

LITHUANIAN NATIONAL UNION OF STUDENTS

LSS tikisi, jog studentų balsas bus išgirstas ir bus ieškoma alternatyvų privalomajai pradinei karo tarnybai atlikti. Sąjunga visada pasiruošusi diskutuoti apie vykstančius pokyčius ir konstruktyviai ieškoti konsensuso.

Prezidentas

Paulius Vaitiekus